پیام رهبر انقلاب به همایش ملی «تغییرات جمعیتی و نقش آن در تحولات مختلف جامعه» - 9 /آبان/ 1392

حضرت آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در پیام به همایش ملی «تغییرات جمعیتی و نقش آن در تحولات مختلف جامعه» با اشاره به اهمیت موضوع جمعیّت و ضرورت فرهنگ سازی برای اقناع نخبگان در ارتباط با نیاز کشور به افزایش جمعیت، خاطر نشان کردند: مسئله ی نمای جوان برای کشور یک مسئله ی اساسی، مهم و تعیین کننده است و کشورهایی که در دنیا دچار پیری جمعیت شده اند به دشواری راه علاجی برای مشکلات ناشی از آن یافته اند که لازم است برای حل این مشکل در کشور کار علمی، عمیق و اساسی صورت پذیرد.
متن پیام رهبر انقلاب که بر گرفته از بیانات ایشان در دیدار اعضای دست اندرکار برگزاری همایش ملی تغییرات جمعیتی و نقش آن در تحولات مختلف جامعه در تاریخ 1392/8/6 است، و صبح امروز (پنجشنبه) در این همایش در شهر قم قرائت شد، به شرح زیر است:
بسم الله الرّحمن الرّحیم
مسئله ی جمعیّت که بجد هم مورد بحث و اختلاف نظر در جامعه است، مسئله ی بسیار مهمّی است. بلاشک از نظر سیاست کلّی کشور، کشور باید برود به سمت افزایش جمعیّت ؛ البتّه به نحو معقول و معتدل. همه ی اشکالات و ایرادهایی که وارد میشود -که بعضی از اشکالاتی را هم که مطرح میکنند ما دیده ایم - قابل برطرف شدن و قابل پاسخ دادن است. آنچه مهم است این است که کشور ما با ظرفیّت طبیعی و با ویژگی جغرافیای سیاسی خود احتیاج دارد به یک جمعیّت بیشتر ؛ علاوه بر این –همان طور که قبلاً هم گفته ایم- مسئله ی نمای جوان برای کشور یک مسئله ی اساسی و مهم و تعیین کننده است. آن طوری که اهل علم و اهل تحقیق بررسی کرده اند و جوانب قضیّه را ملاحظه کرده اند و آمارها را مورد مداقّه قرار داده اند، ما اگر چنانچه با این شیوه ای که امروز داریم حرکت میکنیم پیش برویم، در آینده ی نه چندان دور، یک کشور پیری خواهیم بود که علاج این بیماری پیری هم در حقیقت در دسترس نیست ؛ حالا نه [اینکه] در دسترس ما نیست، [بلکه] در دسترس هیچ کس نیست ؛ یعنی امروز کشورهایی که در دنیا دچار پیری شده اند و قدرت زاد و ولد خودشان را از دست داده اند، بدُشواری میشود گفت که راه علاجی برای حلّ این مشکل دارند. ما هم طبعاً با همین مشکل مواجه خواهیم شد ؛ و نباید بگذاریم به اینجا برسد. البتّه مبانی اسلامی و تفکر اسلامی در زمینه ی جمعیّت و افزایش جمعیّت و با توجّه به وضع جغرافیای سیاسی منطقه و کشور جمهوری اسلامی، یک چیزهای روشن و واضحی است.
همایشی (1) که آقایان گذاشتید، به نظر من جزو کارهای بسیار خوب است. یعنی ما نمیخواهیم این قضیّه را با شعار و با اینکه «صلوات بفرست تمام بشود» و مانند اینها پیش ببریم ؛ میخواهیم مسئله به شکل عمیق و علمی حل بشود، گره های ذهنی ای که وجود دارد باز بشود، حقیقت قضیّه روشن بشود و به اعتقاد من ما میتوانیم این کار را بکنیم ؛ یعنی متفکرین ما و صاحبان دانش مرتبط با مسئله ی جمعیّت- در هر بخشی از بخشها- میتوانند در این زمینه منطق صحیح و قابل قبولی را ارائه کنند. این همایش البتّه قدم اوّل است، یعنی قدم ابتدایی است، [امّا] از گذاشتن قانون به نظر من مهم تر است (2)، چون فرهنگ سازی در این مسئله مثل خیلی از مسائل دیگر اجتماعی، حرف اوّل را میزند ؛ باید فرهنگ سازی بشود که متأسّفانه امروز این فرهنگ سازی نیست، تعطیل است ؛ با اینکه گفته شده، ما هم گفته ایم، دیگران هم گفته اند، در مجلس هم مطرح شده، بعضی ها هم کم و بیش اینجا و آنجا بحث میکنند، لیکن کار فرهنگی به معنای صحیح انجام نگرفته. به نظر من این کار شما کار خوبی است، کار مناسبی است ؛ منتها اکتفا نکنید به اینکه یک میزگردی تشکیل بشود و سخنرانی ای گذاشته بشود و مثلاً تعدادی مقاله چاپ بشود ؛ اینها کارهای لازمی است، امّا ناکافی است ؛ بایستی از امکاناتی که در کشور وجود دارد استفاده کنید، فکر را در کشور بگسترانید ؛ آن وقت فکری هم که گسترش پیدا میکند، باید فکر عمیق و اساسی و منطقی و قانع کننده برای هر کسی باشد ؛ بنابراین باید کار بشود روی این مسئله که لابد آقایان این کار را کرده اید. من معمولاً وقتی گروه‌ها و افرادی دنبال این هستند که مثلاً یک گردهمایی و همایشی را ترتیب بدهند، همیشه سفارش میکنم، میگویم شما

اَمَد (3) را نزدیک قرار ندهید ؛ یعنی فرصت قرار بدهید برای اینکه بتوانید کار بکنید، تا آنچه بروز می‌کند در این همایش، یک چهره و نمای مطلوبی داشته باشد، آبرومند باشد. و لابد آقایان این کار را کرده‌اید، چون بحمدالله شما اهل فضل و اهل تحقیق هستید و مؤسسه‌ی شما، مؤسسه ای است که سابقه ی خوبی در این زمینه‌ها دارد ؛ لیکن کار را به اینجا متوقّف نکنید.

جوانب قضیّه را بسنجید، ببینید چه چیزهایی است که موجب میشود جامعه ما دچار میل به کم فرزندی بشود. این میل به کم بودن فرزند، یک عارضه است ؛ والّا انسان به طور طبیعی فرزند را دوست میدارد. چرا ترجیح میدهند افرادی که فقط یک فرزند داشته باشند؟ چرا ترجیح میدهند فقط دو فرزند داشته باشند؟ چرا زن به شکلی، مرد به شکلی پرهیز میکنند از فرزند داری؟ اینها را بایستی نگاه کرد و دید عواملش چیست ؛ این عوامل را پیدا کنید، بر روی علاج این عوامل بیماری زا -که به اعتقاد بنده اینها عوامل بیماری زاست- متخصّصین و صاحبان اندیشه را بخواهید فکر کنند. فرض کنید مثلاً بالا رفتن سنّ ازدواج ؛ بلاشک یکی از چیزهایی که باروری را محدود میکند، بالارفتن سنّ ازدواج است ؛ خب، این یکی از کارهایی است که باید در کشور فکر بشود. چرا سنّ ازدواج در کشور ما بالا رفته؟ مگر جوان هفده ساله، هجده ساله، نوزده ساله، احتیاج ندارد به اطفاء نیاز جنسی و غریزه ی جنسی؟ ما باید این را فکر کنیم. خب، از آن طرف میگویند که اینها خانه ندارند، شغل ندارند، درآمد ندارند ؛ ببینیم چگونه میشود کاری کرد که همه ی اینها با هم جمع بشود. ما نباید تصوّر بکنیم که حتماً بایستی یک نفری خانه ی مِلکی داشته باشد، یک شغل درآمدداری داشته باشد، بعد ازدواج بکند ؛ نه، اِنَ یَکونوا فُقَراءَ یُغنِهِمُ اللهُ مِن فَضلِه ؛ (4) این قرآن است [که] با ما دارد اینجور حرف میزند. یعنی همه ی آن گره های ذهنی ای را که وجود دارد در این زمینه، باید شما باز کنید، یعنی شأن شما و همایشی از این قبیل، این است که بایستی این کار فکری و علمی را بکند ؛ یعنی صرفاً بیان فکر، بیان خواست و حتّی شعارهایی در این زمینه نباشد. واقعاً کار بشود، کار فکری بشود ؛ عوامل کاهش جمعیّت و موجبات افزایش جمعیّت به نحو مطلوب و با اعتدالِ متناسب، درست سنجیده بشود، مطرح بشود [تا] اقناع بشوند افکار نخبگان. در این زمینه خب الان عامّه ی مردم، بعضی‌ها متدیّنند، بعضی ها متعبّدند، وقتی گفته میشود، میروند سراغ باروری بیشتر ؛ لکن نخبگان جامعه باید قانع بشوند، باید مسئله را قبول کنند ؛ اگر نخبگان قبول کردند، کار سهل میشود، کار فرهنگ سازی آسان میشود. در این زمینه ها ان‌شاء الله بایستی آقایان تلاش کنید و امیدواریم ان‌شاء الله موفّق باشید. بنده همچنان معتقدم کشور ما کشور هفتاد و پنج میلیونی نیست، کشور ما کشور صد و پنجاه میلیونی [است] ، حالا ما دستِ کم را گرفتیم گفتیم صد و پنجاه میلیون ؛ بیشتر هم میشود گفت. قطعاً این کشور با این سطح وسیع، با این تنوّع آب و هوایی، با این امکانات فراوان زیرزمینی، با این استعداد بالقوّه¬ ی علمی که در این کشور وجود دارد، میتواند یک کشور پر جمعیّتی باشد و ان شاءالله خودش هم این جمعیت را اداره کند ؛ یعنی همچنان که ما فکر میکنیم که اگر چهار پنج بچّه افتاد روی دوش یک خانواده وضع زندگیشان چگونه خواهد شد، فکر این را هم بکنید که این چهار پنج بچّه وقتی بزرگ شدند و کاری پیدا کردند و شغلی پیدا کردند چه کمکی میتوانند به پیشرفت کشور بکنند ؛ یعنی این را هم باید فکر کرد.

یک نگاه مقلّدانه ای به زندگی غربی یا به زندگی اروپایی وجود داشته که به اینجاها منتهی شده و میراث آن به ماها رسیده ؛ ما هم در یک برهه ای از زمان غفلت کردیم، کاری که باید انجام بدهیم انجام ندادیم. در حالی که امروز در [بعضی] از همین کشورهای غربی از کاهش باروری دارند زیان می بینند، پشیمانند ؛ و در بعضی از کشورهای غربی مطلقاً کاهش باروری وجود ندارد ؛ یعنی خانواده های پر جمعیّت ؛ مثلاً خانواده ی آمریکایی با ده دوازده بچّه، چطور خانواده ی ایرانی [که]میخواهد از او تقلید کند باید حتماً یک بچّه داشته باشد یا دو بچّه! که این الان وجود دارد و گزارشها و خبرها از این واقعیّت به ما اطلاع میدهد. ان شاء الله که موفّق و مؤیّد باشید.

والسلام علیکم و رحمة الله

---

1) این همایش به همّت معاونت پژوهش موسّسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) روز 9 آبان سال جاری

برگزار میشود.

2) در گزارش حجت الاسلام آقا تهرانی اعلام شد که پس از تصویب سیاستها و راهبردهای بحث جمعیّت در شورای عالی انقلاب فرهنگی، کمیسیون فرهنگی مجلس در حال کار بر روی طرحی است تا پس از طرح آن در صحن مجلس، به عنوان قانون تصویب شود.

3) پایان

4) سوره نور، بخشی از آیه ی 32